

'We mogen trotser zijn op Toneelgroep Amsterdam'

Met de wereldpremière van *Obsession*, morgenavond in Londen, bevestigt Toneelgroep Amsterdam (TA) haar reputatie van internationaal gevierd gezelschap.

Arno Gelder

Een ranglijst zoals de FIFA-ranking in het voetbal is er in de toneelwereld niet, maar Toneelgroep Amsterdam (TA) zou beslist beter scoren dan de huidige, treurige 32ste plaats die het Nederlands elftal inneemt.

Acteur Gijs Scholten van Aschat (57), verbonden aan het ensemble en voetballiefhebber bovendien: „Het huidige Oranje is geen geheel, iedereen doet maar wat. Wie gaat er daar nog voor een ander door het vuur?

„De kracht van Toneelgroep Amsterdam is onze eenheid en saamhorigheid. Die beide betalen zich uit - nationaal én internationaal. Wij zouden op zo'n ranglijst bij de eerste drie gezelschappen staan.”

Londen maakt zich morgenavond op voor de wereldpremière van *Obsession* in het Barbican Theatre. De toneelbewerking van de gelijknamige film van de Italiaanse regisseur Luchino Visconti uit 1943 is van de hand van Ivo van Hove, sinds 2001 directeur van TA.

De voornaamste rollen in het stuk worden vertolkt door de Britse (film)acteur Jude Law, Halina Reijn, Gijs Scholten van Aschat en Robert de Hoog.

Obsession, door Visconti destijds gebaseerd op de roman *The postman always rings twice* van de Amerikaanse auteur James M. Cain, vertelt het verhaal van de knappe vagebond Gino (Jude Law) die zich weet

binnen te dringen in het ongelukkige huwelijk van Hanna (Halina Reijn) en Joseph (Gijs Scholten van Aschat). Met de jonge Hanna beraamt hij een plan om Joseph uit de weg te ruimen.

„Een hartstikke aardige gozer zonder enige Hollywoodpretentie”, zegt Van Aschat over Law, bekend van films als *The Talented Mr. Ripley*, *Enemy at the Gates* en *Genius*. „Hij is *one of the guys*. Drinkt een biertje mee, praat over voetbal. Hij zei dat hij het spelen in een gezelschap echt mist.”

Ivo van Hove, Vlaming van geboorte, wordt door Van Aschat geprezen als de drijvende kracht achter het mondiale succes van TA. Met zijn levensgezel en tevens artistiek partner theatervormgever Jan Versweyveld vormt Van Hove een span dat met originele, dikwijls gedurfde theateropvattingen de hoofdstedelijke compagnie naar een hoog plan heeft getild.

Dieren op de planken

„De bezwaren die er destijds bij het aantreden van Van Hove waren, zijn verstomd. Natuurlijk mag er kritiek op Ivo zijn - er liepen op een bepaald moment koeien en paarden op het toneel. Er hebben in de toneelgeschiedenis nog nooit zoveel dieren op de planken gestaan. Maar hij hield altijd vast aan zijn koers.

„Daarbij onderscheidt TA zich van veel gezelschappen omdat het een vaste bezetting kent van zo'n twintig acteurs. Engelse ensembles met een rijke historie als de Royal Shakespeare Company, The Old Vic en The New

Vic zijn toneelhuizen geworden, die vooral met freelance acteurs werken.

„Wij zijn letterlijk op elkaar ingespeeld. Bovendien accepteren we van elkaar dat je bij de ene productie vooraan, bij de ander een keer achteraan staat.”

De naam Ivo van Hove opent inmiddels schouwburgdeuren waar ook ter wereld. Parijs, New York, Melbourne - de toneel- en operaregisseur (zo nam hij bij de Vlaamse opera Richard Wagners *Der Ring des Nibelungen* onder zijn hoede) is de man van het moment.

Hij werkte als een van de laatste samen met David Bowie aan diens musical *Lazarus*. En Van Hove wisselt klassieke repertoiretoneel - Molière (*De Vrek*), Ibsen (*Hedda Gabler*) en Sophocles (*Antigone*) - af met eigentijdse producties, die zonder uitzondering zijn authentieke theatrale stempel kennen. Gijs Scholten van Aschat: „Ivo heeft van TA het Real Madrid van de internationale toneelwereld gemaakt. We spelen jaarlijks 120 keer over de grens en staan in de meest prestigieuze theaters en op de bekendste festivals: van Avignon tot

New York.”

Stadskanaal

Toch werd in het verleden nog wel eens gemopperd dat Toneelgroep Amsterdam zich al te veel op de mondiale podia vertoonde en zich relatief weinig in de Hollandse polder manifesteerde. Men wilde, vond een VVD-kamerlid, Halina Reijn ook wel eens in Stadskanaal zien.

De kritiek vindt Van Aschat, vanaf 26 mei te zien in de film *War Machine* (Netflix, met onder anderen Brad Pitt), onterecht. „We bespelen met onze voorstellingen tenminste negen

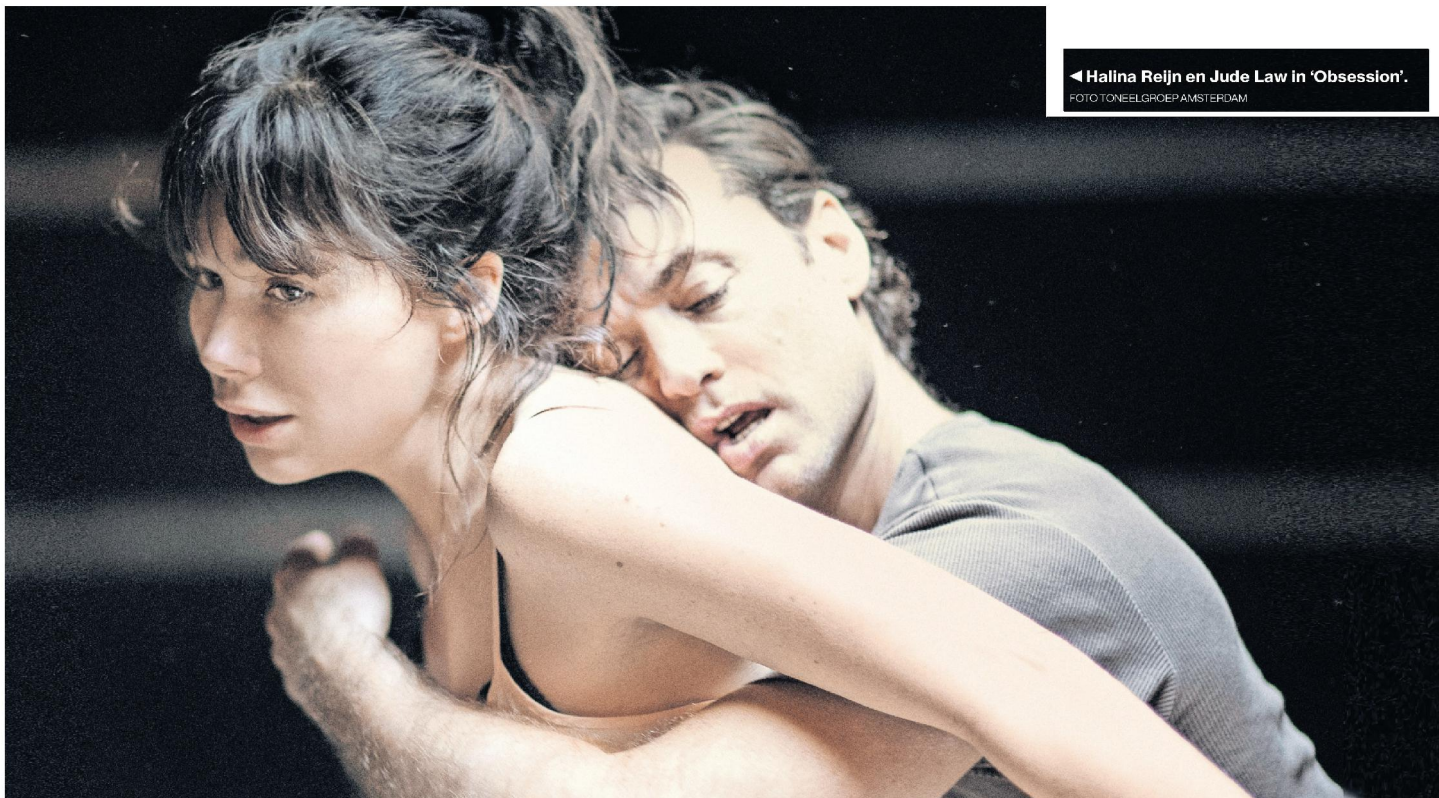
grote schouwburgen in heel het land. En we zijn uiteraard vaak, ik vermoed zo'n 150 keer, in onze eigen Stadschouwburg in Amsterdam te zien. Kom op zeg, ons land is in dat opzicht gemakkelijk te bereizen.

„Ik vind dat Nederland echt trots mag zijn op zijn kunsten. Ons jeugdtheater wordt in de wereld alomtoremd. Onze dansgezelschappen zijn internationaal vermaard. We lopen echt voorop. Steek daar je borst nou eens voor uit! Dat doen we wel als het zo gaat met onze melk- en kaasexport - we blijven een natie van

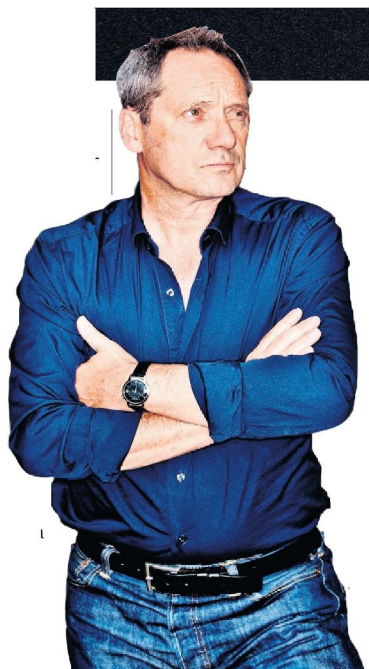
handelaren, tenslotte. Maar op kunstgebied presteren we evenzeer top.” **‘Obsession’ is van 8 tot 18 juni te zien in Koninklijk Theater Carré in Amsterdam. Zie tga.nl.**

Wij zijn
letterlijk op
elkaar
ingespeeld

— Gijs Scholten van
Aschat

◀ Halina Reijn en Jude Law in 'Obsession'.
FOTO TONEELGROEP AMSTERDAM

x
6
5
8
4
4
1
1
9
3
1
0
0
E